

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Alphabetum divini amoris

[Straßburg], nicht nach 1474

[De via orativa]

[urn:nbn:de:bsz:31-333229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-333229)

G loriosissime	H onorantissime	I nnocētissime
K arissime	L argissime	M aximissime
N obilissime	O mnipotētissime	P reclarissime.
Q uietissime	R ectissime	S ufficiētissime
T utissime	U tilissime	X p̄iamissime d̄s p̄r et d̄ne

Manualis

Postq̄ in meditacōibz exardescat ignis deuocōis. tūc
 assurgit ī allocucōz dilecti p̄ viā oratuum. Et capio
 hic oōz nō solū p̄ petitoria. s; ḡnālī p̄ laudatoria
 ymnica et sic de alyz Vñ hō non eod̄ mō sp̄ afficitur circa
 dilectū suū S; nūc petit aliqd̄ ab eo nūc laudat ī ymnis et
 psalmis et canticis. nūc āmirat̄ venerādo. nūc adorādo nūc
 b̄ndicit aut glorificat nūc gr̄as agit. confitet̄ exaltat et sup̄
 exaltat **D**; aut oō eē n̄ ex affectu p̄cedat̄ breuis s; v̄ba s;
 longa s; affectū. vñ vsus Si cor n̄ orat lingua inuanū labo
 rat **D**e breuitate oōis dicit sanct̄. **1b.** ī regula. q; d; eē bre
 uis n̄ ex affectu p̄tendat̄ **E**t hoc in vitas p̄m hēt. q; quidā
 p̄m docuit discipuluz orare hec v̄ba. **Q**ui creasti me sic fac
 et vis miserere mei **E**t de thaysi que petuit a p̄re oōm **C**ui
 ille ait **D**ic **Q**uid creasti me misere mei **V**ñ ponit tm̄ tales
 et d̄iles breues oōes **O** pyssime p̄r misere paup̄cule crea
 ture tue **I**dem **O** sumā bonitas recordare q; p̄ me sanguinē
 tuum effudisti. non sinas me perire.

Primus mod̄ attendendi ē attendē ad sensum v̄borū
 et inde elicē sensuz sp̄uales **V**erbigra **P**er dauid ī
 telligendo x̄pm p̄ golgam dyabolū. p̄ iherusalē. sup̄celestē
 ciuitatē **S**cōs modus attendēdi est. statuendo se mentalit̄
 ad certū locū ne mens ide euaget. et coaptet quantū valet
 sensuz psalmi ad id qd̄ ibi gestū ē v̄bigra **V**ñ psalmū ad lo
 cū ānūciacōis. quasi videat angelū descēdentē ad cubiculū
 btē v̄gis marie. et dicentē **Q**ue gr̄a plena rē et cum eo multi
 tudinē angeloz psallentiū. cū quibz et ip̄e psallat **S**ecūdū
 ps̄. in natuuitate qz psallant pastores. et tres magi et angeli
 canētes **G**la ī excelsis deo rē **T**ercū transiens ad templum

vbi videat symeonē senem occurrentē **Q**uartū eundo ī egip-
tū. et sic dñr de alyp xp̄i p̄gnacōibus **S**pecialit̄ tñ d̄stituat
mentē suā ī locis passiōis xp̄i. vnū psalmū cantādo ī mon-
te oliueti. aliū ī domo āne. terciū ān p̄latū aliū ān herodē
quintū ī flagellacōe. sextū ī coronacōe. septimū ī baiula-
cōe crucis. aliū ī crucifixione et morte oꝝonuz ī tymbo p̄m
aliū ī cenaculo vbi apparuit dñs ih̄s discipulis suis p̄ re-
surrectōz. aliū ī ascensōe zc̄ **F**ixa em̄ mēte ad certū locū mū-
di faclius attendit q̄ q̄ mens iā sit ī celo. iā ī refectorio
iā ī seculo iā ī scolis zc̄ **I**lla em̄ distrahūt **T**ercius modus
attēdendi ē. q̄ hō eleuet cor suū ad paternā patriā. vbi aus-
diat laudes sanctoz et cū illis putet se reuerentē stare et de-
um laudare. vnū psalmū cū choris angelorū. sc̄dm cum cetū
p̄phetaz aliū p̄riarchaz. aliū aplōz zc̄ **D**einde sciendū q̄ ū
d̄z solū orare p̄ se. s̄z etiā p̄ ecclia zc̄ **E**t sic p̄t dicē vnū ps̄ ī
p̄sona xp̄i. aliū ī p̄sona bñfactorz. aliū ī p̄sona p̄ctoz. aliū
ī p̄sona paup̄z. aliū ī p̄sona infirmoz. aliū ī p̄sona oim
fidelīū defūctoz et sic de alyp **E**t adhuc etiā p̄t mentē suā
stabilire ī orādo p̄ paup̄ibz. vidēdo xp̄m paup̄ē iacentē ī
p̄sep̄io. orando p̄ errantibz. seq̄ndo dñm ī egyptū. p̄ tēpta-
tis. attēdendo desertū vbi xp̄s tēptat̄ fuit a dyabolo pro-
captiuis. ī mōte oliueti. p̄ infirmis. vidēdo xp̄m anxiatū ī cru-
ce **C**onsequēt ē notandū. q̄ bonauē. dicit q̄ orando debe-
m̄ tā facē **P**rimo iuocare gr̄az sp̄s sc̄ti. et sic possem̄ dicē
Veni sancte sp̄s **S**c̄do implorādo et p̄ nobis īmp̄onendo
xp̄m crucifixū ī oibus orōibus et sic ī oibus orōibus īmp̄oni-
mus **P**er dñm nr̄m ih̄m xp̄m id ē meritis sue passiōis et non
nr̄is petim̄. **T**ercio p̄ ītercessōe possum̄ iuocare beatā v̄g-
nē et oim̄ sanctos. et sic dicē possum̄ **S**c̄tā maria et oim̄
sancti. ītercedite p̄ nobis ad dñm **I**tē īter cetos modos at-
tēdendū quo ad sensum videt̄ ille aptior. vt q̄s oret ī p̄so-
na ecclie. vbi p̄ponat sibi quandā multitudinē populi stantis
iux̄ crucē dñi et clamātis ad dñm ī qua multitudie sunt aliq̄

infirmi aliqui temptati &c. Et q̄ multiplex ē sensus i psalmis
 et multi sunt stat? hoim, s̄m hoc aptet vnus vel plures vs?
 Et possit hō itante d̄s̄t̄ are etiā corpus xp̄i in cruce, aliquos
 vsus aptādo, imp̄ss̄ioni sp̄mee corone, aliquos vulneri dex
 tre manus &c. Aliud remediū attentōis ē, vt hō p̄ vnū ps̄ cō
 cipit sibi vnū affectū deuocōis ex pr̄ nr̄, vel aliūde, quā me
 talit̄ p̄ferat ad singulos vsus, icl̄mādo ad hūc sensus; v̄bozū
 v̄bigra Dixit d̄ns d̄no meo, cogitet, o amator ardentissime
 Donec ponat inimicos tuos, ad aliū mutet affectū, aut eun
 dē d̄tinuet si feruet, ut Laudate pueri O hospes suavissime,
 et sic d̄tinuādo exclamacōes, q̄ loco vie illuatiue ponunt in
 tabula orōis d̄nice videlicet pr̄ nr̄ Et p̄ singlōs ps̄ pt̄ affectū
 suum alligare, ne euaget̄, p̄ diuersa, et sic d̄tinue erit memor
 dei, et hēbit cor eleuatū Ex dictis colligit̄ p̄ns tabula p̄ at
 tencōe d̄tinēs, xxviii, clausulas i quatuor l̄meis, s̄m q̄ i vna
 manu, xxviii, sunt loca i quatuor digitis, in quibus versibus
 C̄s̄s̄o ianus computantur.

Affectus r̄ioris cū in dignitate sui respectū tremēde maiestatis	Cū maria	Cū discipulis	pfidelibus defunctis
Affectus spei de miseri cordia et bonitate summi	Cū āgelis	Cū martirib?	p̄ viuīs et scā m̄re eccia
Affectus gr̄itudis d̄ b̄n̄ficijs p̄ceptis	Cū p̄riarchis	Cū cōfesso ribus	p̄ se et pa rentibus
Affectus dile ctioms de pat̄ nali caritate	Cū p̄phetis	Cū mōachis	pro se et lu gentib? et paup̄eribus
Affectus laudis d̄ rōe potētie et sapie	Cū inno centibus	Cū v̄gib?	p̄ infirmis et temptatis
Affectus exulta ctioms de omni perfectione	Cū aplis	Cū viduis	p̄ afflictis et captiuis

Affectus doloris
de passione do-
mini ihu xpi

Cū euan-
gelistus

Cū cib²
sctis electis

p inimias
infidelibus
et pagans

Pro declaracōe h² tabule est sciend^o. q^d affect² illi ex-
tant p exclamacōz et cordis eleuacōz. Et ad hoc va-
let ille dētōes o qn. si. et dīlēs. **Exēplū** de affectu ti-
moris. Si tu es tremenda maiestas. vbi timor meus. **O** ardē-
tissime amator. qn te diligā dulcedo mea. **I**llas viginti octo
clausulas loca in sinistra manu. in quatuor digitis pollice ex-
cepto. ab itra. et ab ex^{te}. Et sic i primo digito hēbis septē af-
fectus quos excitare potis i te. ad aptando cuilibet affectui
vnū psalmū uel plēs. vnū vsūm vel plēs. et cū pollice punge
articulū illi² digiti. ut illa pūctio uel impūssio digiti ipe diat
distractōz. **V**erbigra. dñe dñs nr zc psallendo. cogita idigna-
cōz hūani gn̄is in primo articulo idicis. et sic cōsequent. **I**n
alys duob² digitis loca. xiiii. diuersitates sanctorū. et com-
pāme cū pollice articulos singulos p singulos psalmos. vbi
grā cū btā vrgine maria psallēdo psalmū bñdicā. d. i. o. tpe
Cū angelis celi enarrant. **I**n puo digito locas hos p quibus
vis orare i psōa illoz ac si ipi hoc orarēt psalle vel dic p̄ nr
aut alias orōes. vbigra. **D**ic Depūdis. ac si aie depurgato-
rio ad dñm clamarēt hec vba. **D**isere mei deus ac si scā m̄
eccia hoc p se et suis filys exoraret. Et hec locacō ac pūctio
digitorū multū v³ p attentōe. qz sic cor hoīs multiplicat limi-
tat ad aliqd detmiatū scz ad ctū affectū aut ad certū choz
sanctorū. aut ad certū affectū spassiuum pximoz. et nō erit
euagacōis tanta occasio. **H**ūc modō cōiter hnt Carthusien. qz
totū psalteriū sibi dstituit i manu. et sic cordeten² attena²
psallāt. articulos digitorū pcurrēdo quasi instrumto musico
citharizarēt. **E**x illo tñ fūdāmto. et p̄cipue ex dñis clementia
qua multiplicat distribuit dona grāz. potit hō multa plā cō-
cipe et i manu sibi dstitue in vno digito. p̄ nr. **I**n alio. illas
qnqz ptes salutacōis angelice scz purissima. pfectissima zc.

Et sic poterit se etiam in laude virginis feruentē exercē. In
alio digito vij pctā mortalia In alio vij dona spūs sancti in
oibus decem preceptis Et sic adiutorio manum. potit in ma
nu plangē. meditari psallē et deuz et scōs eius magnificare.
laudare et sup exaltare et hec de attentione sufficiūt Item
pro hac via orattua nota tres orōnes breuissimas Prima est
O artifer potentissime. ne despicias opus tuum zc O merca
tor prudētissime. ne sinas pire precum mercacōnis tue zc O
hospes clemētissime purifica salua dirige cserua domū tuam
et hospiciū tuuz. qd tibi i baptismo dedicaſti Item circa pri
mā viam nota triplicem intellectum dñice orōis scz pater nr
In prima clausula ponit defectus noster. ad correspon den
ciam vie purgatiue Scdo gratitudo nostra qua cognoscim⁹
creatozem nostrū. ut amatozem. nutritozem zc p modū vie il
luminatiue Tercia affectus noster ad correspondentiā vie
vniue. vt patet in tabula sequenti. verte folium

P ater	nos pupilis	O amator	Q uā te diligem⁹ feruenter filiāli
nos	li sine te	adentissimo	amore perfectissimo
qui es	N os vacui	O hospes	Q uā habitatus in hospicio cordis
in celis	et exules	suauissime	nri ut in celis
S anctificet	N os trena	O sapor	Q uā neme tuum dulcescet nobis
nomē tuū	t pponētes	sanctissime	ut omnia terrena condempnā⁹
R oueniat	N os er :	O rex p̄clar	Q uā nos subiciemur tuo regimim
regnū tuū	rantes	rissime	ut non regnet in nobis cupia
F iat p. t. fi.	N os re	O p̄ceptor	Q uā conformabimur in omnibus
in ce. et in t.	belles	prudētissime	voluntati tue
P anē. n. co.	N os meis	O nutritor	Q uā transformabimur ite et ple :
da. no. ho.	dia	sufficiētissime	na sacerare sacabimur
et d. n. d. n. f.	N os peccat	O creditor	Q uā suscipies nos prodigos filios
et n. d. d. n.	tores	largissime	remittēdo nobis omne excessum
E t ne nos	N os temp	O custos	Q uā tutabimur tua custodia ut n̄
indu. intē.	tati	diligētissime	pualeat no. amō vltus adūsarius
S 3 li. nos	N os fra :	O liberator	Q uā liberabimur a frag : tate h2
a malo	gales	fortissime	corpore et ab omni disconuenien
			ti perpetua libertate

Quo declaracōe istius nota. q̄ cū dicas **P**ri n̄. artēde amorē, quē hēt
 p̄ ad filiū **T**alē et ampliorē hz Deus ad nos **Q**uā dicas. q̄ es in celis.
 cogita Deū inhabitatorē bonaz menau q̄ celoꝝ noie itelligūf **Q**uā dic
 as **S**anctificet nomē tuū. **O**ptam⁹ ut om̄nū nomē nobis sapiat et dulcescat pl2.

Cū dicas **R**oueniat regnū tuū
Optam⁹ nō solū eternū regnū s; etiam ut hic nos regat. et ut
 sit rex nr **C**ū dicam⁹ **F**iat volūtas tua si. i. ce. et in t. **O**ptamus
 ut doceat nos. iux illō **D**oce me facē volūtatē t. quia de⁹ me⁹
 es tu. **C**um dicamus. **P**anē no. co. da. no. ho. **O**ptamus ut sit

nūtor nō corpaliē et spūaliē **Iux** illō oculi **Oīm** mte sperāt
Cū dicim? dimitte nō .rē **Optam?** q? ut pius creditor nobis
relaxet qd tenemur **Cū** dicim? **Et** ne nos rē **Optam?** ut cu
stodiat nos cū dicim? **Sz** libera nos **Optam?** nō solū a pnti
impugcōe. s; eē ab oī futura et ab oī qd nouēt sibi displicē

Oe via vnitua. **Et** ē qua q̄s bñ purgatus et illūatus
amozose vnitur creatori suo exultando de perfectio
nibus suis illi soli placere desiderās prompte et lete
nunc ipsum magnificat nunc laudat. nūc ammirat.
totus languet amore eius vt possit dicere illud canticorum.
Anima mea lique facta est vt dilect? locutus es michi rē **Et**
p? pauca subdit q? amore languet **Et** psalmista **Quid** eim
m̄ ē in celo. et a te quid volui sup trā id ē ego pure amo te
nō p? dona celoz. aut p? dona sup trāz **Et** hęc via sepe su
periz tacta ē in via affectua et suplatua **In** re em̄ vnū sunt
via affectua et vnitua. s; noīa hnt diuersa **Vñ** p viā vnitua
elevant q̄s mentē suā in deū. excludēs oēs vanitates pponēs
sibi illō **Vidi** cūcta q̄ erāt sub sole. et ecce vniuersa vanitas
fac igit sic avis q̄ volat sursum. et si occurrūt musce. id ē va
nitates. n̄ cures. s; p̄trāsiat dicēdo **Ad** solē tendo. nolo cor
meū cuz vanitatibus q̄ mēra sunt occupare **Et** acquirē hęc
via p recollectōz intīmā ab extiorib? ad interiora ab ymis ad
sumā. a tēpalibus ad etna **Vñ** sol ille de quo fctā ē mencio
ille ē de quo dicit **Tu** sol? scūs. tu solus dñs. tu solus altiss?
es **Ad** illā viā requirit **Prō** q? hō p vtuosaz assuefactōz et
grāz sit radicatus in vtutib?. q? nullā delectacōz hēat in ap
petitu vane glē. i cupiditate diuiciāz. in occupā oculorū et
gule **Secō** requirit mēnū silenciū. ut n̄ occupet se cca extio
ra qd audierit vel viderit foris nichil curādo tanq? i somno
occurrissent **Tercō** requirit amozosa adhesio cū dō. ut oīa ei?
iudicia. oīa fctā oīs doctrinas cū reuerēcia āplectat **Quar**
to q? nichil aliud qrat s; reputet sibi illū dilectū sufficiētissi
mū sup excellēs illū in corde suo diligat. sup omne qued p̄t